

3. Towards a Green Economy: Pathways to Sustainable Development and Poverty Eradication. *Summarizing Report for Representatives of Power Structures*. UNEP. <https://www.unep.org/topics/finance-and-economic-transformations>

4. The World of Organic Agriculture 2025. *Statistics and Emerging Trends*. Research Institute of Organic Agriculture, Frick, Switzerland. <https://www.organic-world.net/yearbook/yearbook-2025.html>

5. The Future of Solar Energy: Trends and Innovations. <https://cloverenergysystems.com/the-future-of-solar-energy-trends-and-innovations/>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-606-8-51>

ПРОБЛЕМАТИКА ПІДГОТОВКИ АРХІВІСТІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ ЯК ПРЕДМЕТ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Черніговець Тетяна Іванівна

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри документальних комунікацій та менеджменту,

Рівненський державний гуманітарний університет

м. Рівне, Україна

Актуальність нашого дослідження визначається необхідністю запровадження нових підходів щодо збереження документальної історико-культурної спадщини України в умовах війни, яка зберігається в державних архівних установах. Цей факт обумовлює оптимізацію професійної підготовки нового покоління архівістів у закладах вищої освіти (бакалаврського та магістерського рівнів). На думку В. Бездрабко «...наразі архів потребує фахівця, котрий би володів універсальними гуманітарними, природничо-технічними, соціально-економічними чи управлінськими знаннями і був готовий ініціативно реагувати на неминучі виклики сучасності...[3, с. 62].

Потребу в ній підтверджують: Закон України «Про національний архівний фонд та архівні установи» (1993р.), Стратегія захисту документальної спадщини як запорука збереження національної ідентичності та державності на період до 2027 р. (схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2024 р. № 1349-р.) та Програма оцифрування архівних інформаційних ресурсів

на 2026–2030 роки (затверджена Наказом Державної архівної служби України від 30 грудня 2025 р. № 198-НОД).

У відповідь на вимоги часу щодо архівної освіти вітчизняні науковці активно досліджують означену проблему. Відзначимо роботи відомих фахівців: В. Бедрако, І. Довжука, Л. Доскіч, Н. Климової, І. Матяш, М. Палієнко, Л. Прокопенко, Ю. Прилепішевої.

Проаналізуємо нинішню практику підготовки архівістів в Україні. Наразі вона реалізується кафедрами ЗВО у відповідності з вищеназваними документами, які обумовлюють зростання вимог до професійних компетенцій як працюючих фахівців, так і майбутніх, що здобувають освіту у закладах вищої освіти за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» (та її правонаступниці В 13 «Бібліотечна, інформаційна та архівна справа»). В межах названих спеціальностей фахівців з документознавства, інформаційної, бібліотечної та архівної справи готують за освітніми програмами:

а) «Документознавство та інформаційна діяльність» (*Рівненський державний гуманітарний університет, Донецький національний університет ім. Василя Стуса, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій*); б) «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» (*НУ «Острозька академія»*); в) «Архівістика, документаційна та інформаційна діяльність» (*Національний університет ім. Тараса Шевченка, Волинський національний університет ім. Лесі Українки*); г) «Соціальні комунікації та інформаційна діяльність» (*Львівська політехніка*); д) «Інформаційна діяльність та медіакомунікації» (*Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв*);

Викладене вище свідчить, що в Україні у ЗВО відсутні спеціальні освітні програми підготовки фахівців з архівознавства. Виключенням є програма Національного університету ім. Тараса Шевченка, що реалізується на кафедрі архівознавства та спеціальних галузей історичної науки історичного факультету.

Це єдина кафедра в Україні з давніми традиціями підготовки архівістів-професіоналів різних поколінь (з 1944 р.).

Отже, кадрова проблема в архівній справі завжди була актуальною, тому неодноразово ставала предметом наукових досліджень та обговорень на наукових форумах різних рівнів. Роль фахової освіти у професійній діяльності архівістів підкреслена в Законі України «Про національний архівний фонд та архівні установи» (1994 р.). У статті 38 наголошено, що «Професійною діяльністю в архівних установах можуть займатися громадяни, які мають відповідну освіту» [1].

Цікавими для нас є дослідження архівної освіти, які представлені у ряді статей відомої науковиці В. Бездрако. В них авторка висвітлює питання: а) підготовки наукових кадрів із документознавства в Україні у

відповідності з викликами часу; б) формування двох моделей архівної освіти: історико-архівної та соціокомунікаційної у контексті традицій та інноваційних тенденцій формування архівістів нового покоління; в) розкриття сутність архіву як соціальної інституції; г) нормативно-правового регулювання розвитку архівної освіти в Україні [2 ; 3].

В роботах М. Палієнко розкривається історія розвитку архівної освіти в Україні і на міжнародному рівні, подається сучасний образ архівіста, який має бути добре обізнаними з інформаційними технологіями [6, с. 18].

Звернення до статей І. Довжука дозволило нам поглибити знання з питань: інтегративної моделі сучасної архівної освіти у розрізі загальноєвропейських тенденцій, цифровізації архівних процесів, що орієнтують на технологічний підхід у викладанні архівознавчих дисциплін нашої освітньої програми, поєднуючи теоретичне навчання з практичним в умовах архіву [4].

Дослідження Л. Прокопенко та Л. Доскіч висвітлюють міжнародні концепції архівної освіти. Зокрема, Л. Прокопенко представила аналіз освітніх проєктів міжнародних архівних організацій, що дозволяє оптимізувати процес навчання з архівознавства наших здобувачів освіти [8]. У цьому контексті корисним є звернення до статті Л. Доскіч, у якій авторка висвітлює ініціативи Міжнародної ради архівів щодо навчання та професійного розвитку майбутніх архівістів, які будуть готовими до викликів інформаційного суспільства [5].

Отже, підсумовуючи результати нашого дослідження, відзначаємо, що архівна освіта (національна та міжнародна) є вагомим чинником удосконалення професійної діяльності архівістів та архівних установ України на сучасному етапі в умовах війни. Відповідно цікавими для випускових кафедр є наукові розвідки українських авторів щодо запровадження інноваційних підходів в систему професійної підготовки майбутніх архівістів за означеними Освітніми програмами у ЗВО.

Література:

1. Про Національний архівний фонд та архівні установи : Закон України. від 24 грудня 1993 р. № 3815-ХІІ URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3814-12#Text>

2. Бездрабко В. Архівна освіта в Україні: традиції й тенденції. *Український історичний журнал*. 2017. № 3. С. 129–147.

3. Бездрабко В. Архів, архівіст, архівна культура: ідея, метафора, постання майбутнього образу. *Архіви України*. 2019. № 2(319). С. 42 – 66.

4. Довжук І. Деякі питання архівної освіти у розрізі загальноєвропейських тенденцій освіти. Актуальні проблеми професійної підготовки за спеціальністю 029 Інформаційна, бібліотечна

та архівна справа: 36. тез Всеукр. наук.-практ. конф. (17 лист. 2022) / укл. Т. Сидоренко, К. Климова та ін. Київ: Державний університет телекомунікацій, 2022. 85 с.

5. Доскіч Л. Ініціативи Міжнародної ради архівів у сфері навчання та професійного розвитку. *Вісник книжкової палати*. 2025. № 3. С. 29 – 34.

6. Палієнко М. Архівна практика у цифрову епоху : інноваційний досвід. *Архіви України*. 2020. № 4. С. 217–231.

7. Палієнко М. Образ архівіста крізь призму викликів часу і тенденцій розвитку архівної освіти в Україні та світі. *Архіви України*. Вип. 4 (341). 2024. С. 8 – 33.

8. Прокопенко Л. Освітні проекти міжнародних архівних організацій у контексті Програми навчання впродовж життя. *Архіви – наука – суспільство: шляхи взаємодії : матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (21–22 трав. 2015 р.) / Держ. архів. служба України, Укр. НДІ архів. справи та документознавства, каф. архівознавства та спец. галузей іст. науки нац. ун-ту імені Тараса Шевченка, Спілка архівістів України ; редкол.: Г. І. Калінічева (голова) [та ін.]. Київ, 2015. 194 с.*

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-606-8-52>

ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ ТА МАКРОФІНАНСОВА СТАБІЛЬНІСТЬ: СТРАТЕГІЧНА РОЛЬ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ

Шкода Олексій Віталійович

здобувач ступеня PhD,

Рівненський державний гуманітарний університет

м. Рівне, Україна

Паламарчук Оксана Степанівна

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри економіки та управління бізнесом

Рівненський державний гуманітарний університет

м. Рівне, Україна

Забезпечення макрофінансової стабільності є ключовою умовою європейської інтеграції України, оскільки виходить за межі простого виконання формальних критеріїв ЄС й охоплює здатність фінансової системи поглинати внутрішні та зовнішні шоки й зберігати інвестиційну